

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE

----- ESSPROS -----

ZA 2013. godinu--

BHAS

Agencija za statistiku
Bosne i Hercegovine

Izvještaj pripremio/la: Gorana Knežević i Aida Eskić Pihljak

Datum: 27. 07. 2017. godine

SADRŽAJ

strana

UVOD

1	STATISTIČKI PROCES I NJEGOVI REZULTATI	.
2	RELEVANTNOST	.
2.1	Korisnici podataka statističkog istraživanja	.
2.1.1	Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja	.
2.1.2	Procjena korisničkih potreba	.
2.1.3	Mjerenje percepcije i zadovoljstva korisnika	.
2.2	Potpunost podataka	.
2.2.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Stopa kompletnosti podataka (R1)</u>	.
3	TAČNOST I POUZDANOST PROCJENE	.
3.1	Greška uzorkovanja	.
3.1.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka – Greška uzorkovanja (A1)</u>	.
3.1.2	Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja	.
3.2	Neuzoračke greške	.
3.2.1	Neuzoračke greške - Greške obuhvata	.
3.2.1.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Stopa prekomjernog obuhvata (A2)</u>	.
3.2.1.2	<u>Indikator kvaliteta i učinka – Udio zajedničkih jedinica (A3)</u>	.
3.2.1.3	Greška nedovoljnog obuhvata	.
3.2.1.4	Mjere za smanjenje grešaka obuhvata	.
3.2.2	Neuzoračke greške - Greške mjerenja	.
3.2.2.1	Razlozi za nastanak grešaka mjerenja	.
3.2.2.2	Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja	.
3.2.3	Neuzoračke greške - Greške neodgovora	.
3.2.3.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka-Stopa neodgovora izvještajne jedinice(A4)</u>	.
3.2.3.2	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Stopa neodgovora varijable (A5)</u>	.
3.2.3.3	Postupci u slučaju neodgovora	.
3.2.3.4	Postupci za smanjenje stope neodgovora	.
3.2.3.5	<u>Indikator kvaliteta i učinka- Stopa imputiranih podataka (A7)</u>	.
3.2.4	Revizije	.
3.2.4.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka -Prosječna veličina revizije podataka (A6)</u>	.
4	PRAVOVREMENOST I TAČNOST OBJAVE	.
4.1	Pravovremenost objave	.
4.1.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Pravovremenost objave prvih rezultata (TP1)</u>	.
4.1.2	<u>Indikator kvaliteta i učinka - Pravovremenost objave konačnih rezultata (TP2)</u>	.
4.2	Tačnost objave	.
4.2.1	<u>Indikator kvaliteta i učinka –Tačnost prve objave (TP3)</u>	.
4.3	Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i tačnosti	.

5	USKLAĐENOST I UPOREDIVOST	.
5.1	Usklađenost	.
5.1.1	Indikator kvaliteta i učinka - Skladnost sa rezultatima iz referentnog izvora (CH1)	.
5.1.2	Razlozi za veća odstupanja	.
5.2	Uporedivost	.
5.2.1	Indikator kvaliteta i učinka – Nepodudarnost uporedivih statistika (CC1)	.
5.2.2.	Indikator kvaliteta i učinka - Dužina uporedivih vremenskih serija (CC2)	.
5.2.3	Prekidi u vremenskim serijama	.
5.3	Geografska uporedivost	.
5.3.1	Uporedivost s ostalim članicama evropskog statističkog sistema	.
5.4	Desezoniranje	.
6	DOSTUPNOST I RAZUMLJIVOST, DISEMINACIJSKI FORMAT	.
6.1	Saopćenja u kojima se objavljuju podaci	.
6.2	Publikacije u kojima se objavljuju podaci	.
6.3	On – line baza podataka	.
6.4	Pristup mikropodacima	.
6.5	Dostupnost metodološke dokumentacije	.
6.6	Mjere za poboljšanje razumljivosti diseminiranih rezultata	.
6.7	Indikator kvaliteta i učinka - Korištenje (konsultovanje) setova podataka (AC1)	.
6.8	Indikator kvaliteta i učinka – Meta podaci konsultacije (AC2)	.
6.9	Indikator kvaliteta i učinka – Stopa kompletnosti meta podataka (AC3)	.
7	TROŠKOVI ISTRAŽIVANJA I OPTEREĆENOST DAVALACA PODATAKA	.
7.1	Troškovi provođenja statističkog istraživanja	.
7.2	Opterećenost davalaca podataka	.
7.3	Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti	.
8	POVJERLJIVOST	.
8.1	Povjerljivost – politika	.
8.2	Povjerljivost – postupanje sa podacima	.
9	STATISTIČKA OBRADA	.
9.1	Izvor podataka	.
9.2	Učestalost prikupljanja podataka	.
9.3	Prikupljanje podataka	.
9.4	Validacija podataka	.
9.5	Kompilacija podataka	.
9.6	Prilagođavanja	.
9.6.1	Sezonsko prilagođavanje	.

1 STATISTIČKI PROCES I NJEGOVI REZULTATI

1.1 Namjena istraživanja

ESSPROS je harmonizovani sistem koji pruža sredstvo analize i poređenje finansijskih tokova socijalne zaštite. Ciljevi ESSPROS-a jesu pružiti sveobuhvatan opis socijalne zaštite u državama članicama Europske unije i zemljama kandidatima za članstvo u Europskoj uniji, finansiranja socijalnih naknada te stvoriti sistem pogodan za međunarodnu uporedivost i usklađenost s drugim statistikama.

1.2 Pravni osnov i odgovornost statističkih institucija

Pravni osnov definišu Zakoni o statistici BiH i entitetski Zakoni o statistici i Višegodišnji statistički programi i godišnji planovi rada BiH i entiteta, iz čega proizilazi i odgovornost statističkih institucija u BiH. Ovo istraživanje je provedeno u okviru IPA 2012 Twinning projekta i predstavlja zajednički projekat tri statističke institucije. Legislativnu osnovu ESSPROS-a čine tri regulative donesene na nivou Europske unije. Najvažnija je svakako okvirna Regulativa broj 458/2007 Evropskog parlamenta i Vijeća Evropske unije od 25. aprila 2007. godine o ESSPROS. Na temelju te regulative Evropska komisija donijela je dvije provedbene regulative: Regulativa Komisije broj 1322/2007 od 12. novembra 2007. godine kojom se definišu prikladni formati za prenos rezultata i kriterija za mjerenje kvaliteta Glavnog ESSPROS sistema i modula o korisnicima penzija, te Regulativa Komisije br. 10/2008 od 8. januara 2008. godine kojom se primjenjuje Regulativa br. 458/2007 Evropskog parlamenta i Vijeća o ESSPROS-u u pogledu definicija, detaljnih klasifikacija i ažuriranja pravila za diseminaciju za Glavni ESSPROS-ov sistem i modul o korisnicima penzija. Priručnik za ESSPROS referentni je dokument u obje Regulative EK.

1.3 Korištene klasifikacije

Nema

1.4 Izveštajna jedinica

Identifikovane izvještajne jedinice su:

- Za Federaciju BiH:
  - Federalni zavod za penzijsko/mirovinskog i invalidskog osiguranja (PIO/MIO)
  - Zavod zdravstvenog osiguranja i reosigurnja
  - Federalni zavod za zapošljavanje
  - Ministarstvo rada i socijalne politike
  - Kantonalna ministarstva iz oblasti socijalne zaštite (10 ministarstava)
  - Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata
- Za Republiku Srpsku:
  - Penzijsko-invalidsko osiguranje (PIO)
  - Fond zdravstvenog osiguranja
  - Zavod za zapošljavanje
  - Ministarstvo zdravlja i socijalne politike
  - Fond dječije zaštite
  - Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite
- Za Brčko distrikt:
  - Fond zdravstvenog osiguranja

Zavod za zapošljavanje
Vlada Brčko distrikta, odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge, pododjeljenje za socijalnu zaštitu

1.5 Statistička jedinica posmatranja

Jedinica promatranja je program socijalne zaštite. Prema definiciji, program socijalne zaštite je jasan skup pravila koji podržava jedna ili više institucionalnih jedinica, koji upravlja pružanjem socijalnih naknada i njihovim finansiranjem. Statistička jedinica u ESSPROS-u naziva se šema socijalne zaštite, dok lista rizika ili potreba kojim se definišu osnovne svrhe za koje se obezbjeđuju sredstva i naknade i koja određuju obim socijalne zaštite u ESSPROS-u se nazivaju funkcije socijalne zaštite.

1.6 Pokrivenost i obuhvat

Podaci o primicima i izdacima socijalne zaštite predstavljaju administrativne podatke identifikovanih izvještajnih jedinica (vidjeti tačku 1.4.).

1.7 Statistički koncepti i definicije

ESSPROS se sastoji od Glavnog sistema i dva modula (modul o korisnicima penzija i modul o neto naknadama socijalne zaštite). Glavni sistem predstavlja podatke o datim naknadama i njihovom finansiranju, kao primitke i izdatke jedinica koje su odgovorne za pružanje socijalne zaštite. Glavni sistem se bavi samo socijalnom zaštitom koja se pruža u formi novčanih naknada, nadoknada, direktnog davanja roba i usluga domaćinstvima i pojedincima, dok moduli sadrže dodatne statističke podatke o pojedinim oblicima socijalne zaštite, pri čemu svaki modul ima svoju metodologiju i zasnovana je na određenoj regulativi Evropske komisije. Statistička jedinica u ESSPROS-u naziva se šema socijalne zaštite, dok lista rizika ili potreba kojim se definišu osnovne svrhe za koje se obezbjeđuju sredstva i naknade i koja određuju obim socijalne zaštite u ESSPROS-u se nazivaju funkcije socijalne zaštite.

Funkcije socijalne zaštite odnose se na primarnu svrhu za koju se pruža socijalna zaštita, bez obzira na zakonske i institucionalne propise. Tip naknade odnosi se na oblik pružanja zaštite. ESSPROS razlikuje osam funkcija socijalne zaštite:

- Bolest zdravstvena zaštita obuhvata održavanje prihoda i novčana pomoć u vezi sa psihičkim ili fizičkim oboljenjem, isključujući invaliditet. Zdravstvena zaštita namjenjena održavanju, obnavljanju ili popravljanju zdravlja osoba koje uživaju zaštitu bez obzira na uzrok oboljenja.
- Invaliditet obuhvata održavanje prihoda i novčana pomoć ili pomoć u naturi (osim zdravstvene zaštite) u vezi sa nemogućnošću fizički i mentalno invalidnih lica da se uključe u privredne i društvene aktivnosti.
- Starost obuhvata održavanja prihoda u vidu novčane pomoći ili pomoći u naturi u vezi sa starošću.
- Korisnici porodične penzije obuhvata održavanja prihoda u vidu novčane pomoći ili pomoći u naturi usled smrti člana porodice.
- Porodica/djeca obuhvata novčana pomoć ili pomoć u naturi u vezi sa troškovima trudnoće, poroda i usvajanja, odgajanja djece i brige za druge članove porodice.
- Nezaposlenost obuhvata održavanje prihoda u vidu novčane pomoći i pomoću u dobrima i uslugama koji su nastali uslijed nezaposlenosti.

- Stanovanje obuhvata pomoć u izmirenju troškova stanovanja
- Socijalna isključenost (koja nije klasifikovana nigdje drugdje) obuhvata novčane ili naknade u naturi posebno namjenjene za borbu protiv socijalne isključenosti za slučajeve koji nisu nigdje drugdje klasifikovani.

Za prikupljanje podataka koristi se ESSPROS upitnik, koji je izrađen od strane Eurostat-a. Upitnik se sastoji iz dva dijela i to kvantitativnog i kvalitativnog. Prikupljanje podataka vrši se elektronskim popunjavanjem upitnika u Excel formatu. Ovakav način rada osigurava veći kavalitet podataka jer se vrši automatsko agregiranje unesenih podataka, prema unaprijed zadatim naredbama. Kvantitativni dio upitnik se sastoji od 11 dijelova, pri čemu se jedan dio odnosi na agregirane izdatke za posmetranu šemu, dva dijela se odnose na primitke, dok se preostali osam dijelova odnosi na funkcije socijalne zaštite. Kvalitativni dio upitnika sastoji se od opštih informacija koje se odnose na posmatranu šemu i opisa za sve podatke obezbjeđene u kvantitativnom dijelu.

2 RELEVANTNOST

2.1 Korisnici podataka statističkog istraživanja

2.1.1 Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja

Agencija za statistiku BiH je nadležna za proizvodnju podataka za Brčko distrikta i agregiranje podataka za nivo Bosne i Hercegovine i izvještavanje prema Statističkoj kancelariji EU – Eurostata. Osim za potrebe izvještavanja prema Eurostat-u, istraživanje će zadovoljiti i nacionalne potrebe korisnika podataka, jer proizvodi međunarodno uporedive podatke pripremljene u skladu sa EU standardima. Najznačajniji korisnici statističkih podataka ovog istraživanja kada ono bude imalo redovnu godišnju dimaniku provođenja će biti: Vijeće ministara BiH, Ministarstvo za civilne poslove, Direkcija za ekonomsko planiranje, Direkcija za evropske integracije, itd. Radi se o pilot istraživanju, te se podaci neće objavljivati.

2.1.2 Procjena korisničkih potreba

Radi se o pilot istraživanju, te se podaci neće objavljivati.

2.1.3 Mjerenje percepcije i zadovoljstva korisnika

Radi se o pilot istraživanju, te se podaci neće objavljivati. Ne provodi se mjerenje zadovoljstva i percepcije korisnika.

2.2 Kompletnost podataka

2.2.1 Stopa kompletnosti podataka (R1)

-

3 TAČNOST I POUZDANOST PROCJENE

3.1 Greška uzorkovanja

3.1.1 Greška uzorkovanja (A1)

Greške uzorkovanja nije moguće izračunati, jer se istraživanje ne temelji na slučajnom uzorku, nego na punom obuhvatu administrativnih jedinica.

3.1.2 Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja

Greške uzorkovanja nije moguće izračunati, jer se istraživanje ne temelji na slučajnom uzorku.

3.2 Neuzoračke greške

3.2.1 Neuzoračke greške - Greške obuhvata

3.2.1.1 Stopa prekomjernog obuhvata (A2)

Prekomjerni obuhvat nije moguć, jer su istraživanjem obuhvaćene samo one administrativne jedinice koje pružaju socijalne naknade.

3.2.1.2 Udio zajedničkih jedinica (A3)

U ovom istraživanju se ne kombinuju podaci (ne koriste jedinice) iz dva ili više izvora.

3.2.1.3 Greška nedovoljnog obuhvata

ESSPROS istraživanjem za 2013. godinu nisu uključene sve administrativne jedinice koje pružaju socijalne naknade u BiH. Budući da se radi o pilot projektu, uključene su najbrojnije socijalne naknade, dok će se u budućnosti identifikovati i izvori podataka za naknade koje nisu uključene ovim istraživanjem (npr. naknade koje pružaju nevladine organizacije, bolovanje koje plaća poslodavac i sl.)

3.2.1.4 Mjere za smanjenje grešaka obuhvata

Istražiti nove izvore podataka koji pružaju socijalne naknade do sada neobuhvaćene ESSPROS pilot istraživanjem.

3.2.2 Neuzoračke greške - Greške mjerenja

3.2.2.1 Razlozi za nastanak grešaka mjerenja

Greške u mjerenju su moguće u fazi popunjavanja upitnika, zbog nesigurnosti osoba koje popunjavaju upitnik. Naravno, takve greške su minimalne, jer je davaocima podataka jasno i precizno objašnjeno koje podatke trebaju dati i kako trebaju popuniti upitnik.

3.2.2.2 Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja

Kako bi se smanjile greške u mjerenju, potrebno je da upitnik uvijek popunjavaju iste osobe, odnosno osoba koja je upoznata sa stavkama upitnika. U fazi kontrole podataka, ukoliko se uoči greška mjerenja, ista se ispravlja u upitniku, ali se obavijesti i osoba koja je popunjavala upitnik, te i ona ispravlja grešku, kako bi se kod slijedećeg prikupljanja podataka postupilo ispravno.

3.2.3 Neuzoračke greške – Greške neodgovora

3.2.3.1 Stopa neodgovora izvještajne jedinice (A4)

Greške neodgovora izvještaje jedinice nisu zabilježene.

3.2.3.2 Stopa neodgovora varijable (A5)

Greške neodgovora varijable nisu zabilježene.

3.2.3.3 Postupci u slučaju neodgovora

Greške neodgovora nisu zabilježene.

3.2.3.4 Postupci za smanjenje stope neodgovora

Greške neodgovora nisu zabilježene.

3.2.3.5 Stopa imputiranih podataka (A7)

Imputacije se ne rade.

3.2.4 Revizije

3.2.4.1 Prosječna veličina revizije podataka (A6)

Nije rađena revizija podataka.

4 PRAVOVREMENOST I TAČNOST OBJAVE

4.1 Pravovremenost objave

4.1.1 Pravovremenost objave prvih rezultata (TP1)

Pošto se radi o pilot istraživanju, nije planirano da se podaci ovog istraživanja objavljuju.

4.1.2 Pravovremenost objave konačnih rezultata (TP2)

Rezultati prve objave su ujedno i konačni podaci, te je pravovremenost konačnih rezultata jednaka pravovremenosti prve objave.

4.2 Tačnost objave

4.2.1 Tačnost prve objave (TP3)

Pošto se radi o pilot istraživanju, nije planirano da se podaci ovog istraživanja objavljuju.

4.3 Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i tačnosti objave

Pošto se radi o pilot istraživanju, nije planirano da se podaci ovog istraživanja objavljuju.

5 USKLAĐENOST I UPOREDIVOST

5.1 Usklađenost

5.1.1 Skladnost izvora podataka (CH1)

Za ESSPROS istraživanje koriste se isključivo administrativne jedinice kao izvor podataka, te nije moguće izmjeriti usklađenost sa drugim istraživanjima.

5.1.2 Razlozi za veća odstupanja

Za ESSPROS istraživanje koriste se isključivo administrativne jedinice kao izvor podataka, te nije moguće izmjeriti usklađenost sa drugim istraživanjima

5.2 Uporedivost

5.2.1 Nepodudarnost uporedivih statistika (CC1)

Kod ESSPROS istraživanja ne postoji uporediva statistika.

5.2.2 Dužina uporedivih vremenskih serija (CC2)

ESSPROS pilot istraživanje je provedeno samo jednom u BiH, prema tome, ne postoji vremenska serija.

5.2.3 Prekidi u vremenskim serijama

ESSPROS pilot istraživanje je provedeno samo jednom u BiH, prema tome, ne postoji vremenska serija.

5.3 Geografska uporedivost

5.3.1 Uporedivost s ostalim članicama evropskog statističkog sistema

Budući da je korištena ista metodologija, propisana EU regulativom, ESSPROS podaci su uporedivi sa ostalim članicama evropskog statističkog sistema.

5.4 Desezoniranje

6 DOSTUPNOST I RAZUMLJIVOST, DISIMINACIJSKI FORMAT

6.1 Saopćenja u kojima se objavljuju podaci

Radi se o pilot istraživanju, te podaci nisu objavljeni.

6.2 Publikacije u kojima se objavljuju podaci

Radi se o pilot istraživanju, te podaci nisu objavljeni.

6.3 On – line baza podataka

Nije dostupna on-line baza podataka.

6.4 Pristup mikropodacima

Nisu dostupni mikropodaci.

6.5 Dostupnost metodološke dokumentacije

Radi se o pilot istraživanju, te podaci nisu objavljeni.

6.6 Mjere za poboljšanje razumljivosti diseminiranih rezultata

Radi se o pilot istraživanju, te podaci nisu objavljeni.

6.7 Korištenje (konsultovanje) setova podataka (AC1)

Radi se o pilot istraživanju, te podaci nisu objavljeni.

6.8 Meta podaci konsultacije (AC2)

Radi se o pilot istraživanju, te podaci nisu objavljeni.

6.9 Stopa kompletnosti meta podataka (AC3)

Radi se o pilot istraživanju, te podaci nisu objavljeni.

7 TROŠKOVI ISTRAŽIVANJA I OPTEREĆENOST DAVALACA PODATAKA

7.1 Troškovi provođenja statističkog istraživanja

Broj utrošenih sati rada	1680
Materijalni troškovi (štampanje i slanje obrazaca na teren)	obraci se šalju elektroski putem
Godišnji broj obrazaca koji se dostavljaju izvještajnim jedinicama	26

7.2 Opterećenost davalaca podataka

Broj izvještajnih jedinica koje su ispunile obrazac	26
Vrijeme potrebno za popunjavanje jednog obrasca (sati)	40
Ukupno upotrebjeno vrijeme (sati)	

7.3 Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti

Broj utrošenih sati rada uključuje rad entitetskih zavoda i Brčko distrikta, kao i agregaciju i porovjeru podataka zaposlenika Agencije za statistiku BiH. Obrasci se administrativnim jedinicama šalju elektronskim putem, što isključuje materijalne troškove štampanja i slanja obrazaca na teren. Svakoj administrativnoj jedinici se dostavlja po jedan ESSPROS upitnik.

8 POVJERLJIVOST

8.1 Povjerljivost - politika

Povjerljivost statističkih podataka je uređena zakonom, a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti. Zakon o statistici BiH (Sl. Glasnik BiH 26/04 i 42/04 - Poglavlje XI - član 23.-29.) utvrđuje princip poverljivosti kao jedan od glavnih principa. Agencija za statistiku BiH distribuira statistike u skladu sa statističkim načelima Kodeksa prakse evropske statistike a posebno sa načelom statističke povjerljivosti.

8.2 Povjerljivost – postupanje sa podacima

Podaci su agregirani za BiH nivo.

9 STATISTIČKA OBRADA

9.1 Izvor podataka

Administrativni podaci temeljeni na finansijskim izvještajima davaoca podataka.

9.2 Učestalost prikupljanja podataka

Periodika prikupljanja podataka je godišnja.

9.3 Prikupljanje podataka

Administrativni podaci temeljeni na finansijskim izvještajima davaoca podataka.

9.4 Validacija podataka

Validacija podataka bit će urađena nakon provjere i komentara Eurostat-a.

9.5 Kompilacija podataka

Nisu rađene kompilacije podataka.

9.6 Prilagođavanja

Nije rađeno prilagođavanje podataka.

9.6.1 Sezonsko prilagođavanje

Nisu rađena sezonska prilagođavanja.